

ზოგადი დასკვნები, რაც შეიძლება გაკეთდეს, ასეთია:

1. როგორც 2015 შუალედური კვლევა, ისე მისი შედარება 2013 წლის კვლევასთან კვლევა აჩვენებს განსხვავებას ერთის მხრივ საზოგადოებრივი მომსახურების მიწოდების მდგომარეობასა და, მეორეს მხრივ, ამ მომსახურებით მოქალაქეთა კმაყოფილების ხარისხს შორის.

თავისთავად მოსახლეობა პოზიტიურადაა განწყობილი ცვლილებების მიმართ, როცა ხედავს ხელშესახებ შედეგს. ამავე დროს, ხშირად სახეზეა რეალური სურათისა და მომსახურების ძირითადი პრინციპების მოწონების ურთიერთაღრევა. მაგალითისათვის: მოქალაქეები მოწონებით ხვდებიან ამა თუ იმ ცვლილებას. ამავე დროს, აფიქსირებენ რა ცალკეულ უარყოფით დეტალებს, იგივე დეტალებს მაინც პოზიტიურად აფასებენ - რულარული ზონის მცხოვრებლები უფრო მეტ პრობლემას ასახელებენ სკოლამდელი აღზრდის, ჯანდაცვის სისტემების, ადგილობრივი გზების სფეროებში, ვიდრე ქალაქის მაცხოვრებელნი, მაგრამ, საბოლოო ჯამში, უფრო პოზიტიურად აფასებენ საერთო სურათს. მათ თავად პრობლემის მოგვარების მცდელობა განაწყობთ პოზიტიურად.

2. ყურადღება უნდა მიექცეს, რიგ შემთხვევებში სახელმწიფო პოლიტიკის ნაკლებეფექტურობას. მიუხედავად ბოლო ათწლეულში მრავალმილიონიანი ინფრასტრუქტურული პროგრამების და პროექტების განხორციელებისა, დღის წესრიგში მაინც მწვავედ დგას იგივე საკითხები, რაც ათი წლის წინ იდგა (სასმელი წყლით მომარაგება, ადგილობრივი გზები). სასურველია გაკეთდეს ანალიზი, ხომ არ არის არსებული პრობლემების მოუგვარებლობა უფრო მართვის სისტემასთან (და არა ფინანსების უქონლობასთან) დაკავშირებული და ხომ არ უნდა შეიცვალოს გადაწყვეტილების მიმღები ორგანო - მისი მოსახლეობასთან უფრო დაახლოების მიმართულებით.

3. ზოგიერთი სერვისი, რომელთა მიწოდებაც მოსახლეობისათვის სახელმწიფო და მუნიციპალური ორგანოების მიერ ხორციელდებოდა, მოქალაქეებში ადრეც კმაყოფილების მაღალ ხარისხს აჩვენებდა და ეს მაჩვენებელი კიდევ უფრო გაიზარდა. ასეთია:

- საჯარო სკოლების საქმიანობა (ინფრასტრუქტურა, მენეჯმენტი, კვება, კადრების პროფესიონალიზმი), რომლით კმაყოფილებაც 80%-დან 89%-მდე ამაღლდა (სავარაუდოდ საინტერესო იქნება ამ სერვისის შესწავლა 2019 წლის შემდეგ, როცა ეს საკითხები მუნიციპალიტეტების საკუთარი უფლებამოსილება უნდა გახდეს);
- საავადმყოფოები - კმაყოფილების მაჩვენებელი მატულობს: 2013 - 86%, 2015 - 91%;
- ელექტრომომარაგება, რომლის მაჩვენებელიც ორივე წელს 92%-ს შეადგენს;
- სოფლის მეურნეობაში განხორციელებული პროგრამები (განსაკუთრებით ვაუჩერების სისტემა), რაც მოსახლეობის 90%-ზე მეტის დადებით შეფასებას იწვევს;
- უსაფრთხოება და დაცულობა (2013 - 88%, 2015 - 85%). აქვე აღსანიშნავია, რომ ეს მაჩვენებელი ოდნავ შემცირდა, მიუხედავად იმისა, რომ რესპონდენტები ნეგატიურ კეისებს ვერ იხსენებენ.

4. ზოგიერთი სახის მომსახურება, რომელიც 2013 წელს შედარებით დაბალ (ან საშუალო) დონეზე იყო, მნიშვნელოვნად გაუმჯობესდა:

- სკოლამდელი დაწესებულებების საქმიანობისადმი მოქალაქეთა განწყობა 77%-დან 89%-მდე გაიზარდა, ხოლო კონკრეტულ სფეროებში (ინფრასტრუქტურა, მენეჯმენტი, კვება, კადრების პროფესიონალიზმი) ზრდა კიდევ უფრო დიდია (დაახ. 50%-დან დაახ.

75%-მდე). აღნიშნული განსაკუთრებით შეეხება შიდა ქართლის რეგიონს, სადაც ოკუპირებული ხაზის მიმდებარე ზონებში სახელმწიფომ მნიშვნელოვანი პროგრამების განახორციელა;

- რესპონდენტები აღნიშნავენ წინსვლას საზოგადოებრივი ტრანსპორტის ორგანიზების სფეროში. მაღალმთიან რეგიონებში მაჩვენებელი 5%-დან 42%-მდე გაიზარდა;
- იზრდება კმაყოფილება სოციალური პროგრამების მიმართ. მაგალითად სახელმწიფო სამედიცინო დაზღვევის შემოღებამ მაჩვენებელი ამ სფეროში 38%-დან 72%-მდე გაზარდა, შემცირდა სოციალურად დაუცველი ფენებისათვის განკუთვნილი პროგრამებით მოსახლეობის უკმაყოფილება (73%-დან 65%-მდე);
- ჯანდაცვის სფეროში ასევე დადებითი ტენდენციაა (34%-დან 64%-მდე), მცირდება ნეგატიური დამოკიდებულების მაჩვენებელიც (21%-დან 8%-მდე);
- პოზიტიური ცვლილებებია საყოფაცხოვრებო ნარჩენების გატანის სფეროშიც (59%-დან 74%-მდე), განსაკუთრებით რურალურ დასახლებებში, სადაც ნეგატიური დამოკიდებულება მნიშვნელოვნად შემცირდა (79%-დან 52%-მდე);
- ქალაქებში გაიზარდა დასუფთავების სერვისით კმაყოფილებაც (შესაბამისად - 76% და 84%).

5. კვლავ პრობლემატური რჩება საზოგადოებრივი მომსახურების რიგ სფეროებში არსებული სიტუაცია:

- პროფესიულ სასწავლებლებთან დაკავშირებით დაბალია მოქალაქეთა ინფორმირების ხარისხი (რესპონდენტთა 1/4 ინფორმაციასაც არ ფლობს ამ სფეროსთან დაკავშირებით);
- მართალია პოლიკლინიკებისა და ამბულატორიების საქმიანობა პოზიტიურად ფასდება, მაგრამ მიმართვიანობის ხარისხი ბევრად დაბალია საავადმყოფოებისადმი მიმართვიანობასთან შედარებით. შესაძლოა ამის მიზეზი ის გარემოებაა, რომ მოქალაქენი მხოლოდ უკიდურესი აუცილებლობის დადგომისას (ოპერაციები და ა.შ.) მიმართავენ სამედიცინო დაწესებულებებს;
- სოფლებში და მთიან რეგიონებში კვლავ მწვავედ დგას კულტურული და სპორტული დაწესებულებების სიმცირე - აქაურ რესპონდენტთა 40%-ზე მეტი აღნიშნავს მათ სრულ არარსებობას. სასოფლო დასახლებებში, სხვა ობიექტებთან შედარებით, მხოლოდ კულტურისა და შეხვედრების სახლების მეტნაკლები ოდენობაა;
- სასმელი წყლით ცენტრალიზებულად მარაგდება მხოლოდ სოფლების 40-41%% და მაღალმთიანი რეგიონების 26-32%;
- წყალარინების (კანალიზაციის) სისტემით სარგებლობს მოსახლეობის მხოლოდ 50-52%% (ძირითადად ქალაქებში), სასოფლო დასახლებების 95% (2013) - 92% (2015) ეს სისტემა არ არსებობს;
- ბუნებრივი აირით მარაგდება მოსახლეობის 69-70%%. სოფლების 53% (2013) - 58% (2015) გაზიფიცირებული არ არის;
- მიუხედავად სიტუაციის ნაწილობრივი გაუმჯობესებისა, რესპონდენტები კვლავ გამოთქვამენ უკმაყოფილებას გზების (განსაკუთრებით შიდა გზების) არადაამკმაყოფილებელი მდგომარეობის გამო. მეტნაკლებად მისაღებად არსებული მდგომარეობა მიაჩნია რესპონდენტთა 47% (2013) - 54% (2015). მაღალმთიან რეგიონებში ეს მაჩვენებელი კიდევ უფრო დაბალია (შესაბამისად - 16% და 17%);
- ქალაქების მოსახლეობის 71% (2013) / 85% (2015) და სოფლების 61% მიიჩნევს, რომ ეკოლოგიური გარემო მათ საცხოვრისში დაბინძურებულია;
- სოფლების მხოლოდ 6%-ში ხდება დასუფთავების მომსახურების მიწოდება.

6. როგორც ვხედავთ, საზეზო საზოგადოებრივი მომსახურების ასიმეტრიული განაწილება - სოფლებში, პერიფერიებში, მაღალმთიან რეგიონებში წყალმომარაგების, ირიგაციის, გაზმომარაგების, საყოფაცხოვრებო ნარჩენების შეგროვებისა და გატანის,

ადგილობრივი გზების რეაბილიტაციის საკითხები მეტად პრობლემატურია იმ ურბანულ ზონებთან შედარებით, სადაც საქართველოს მთავრობა მეტ ყურადღებას უთმობდა აღნიშნული პრობლემების გადაწყვეტას. ამ პრობლემების მოსაგვარებლად აუცილებელია ხელისუფლების ორგანოთა ფორმირება ადგილობრივი ინტერესების ადეკვატურად და მათთან შესაბამისობაში. მაგალითისათვის, დღეისათვის მაღალმთიან რეგიონებში რესპონდენტთა 38% ნეგატიურად აფასებს სკოლამდელი დაწესებულებების არსებულ მდგომარეობას, 83-84% - ადგილობრივ გზებს (მიუხედავად იმისა, რომ ტრანსპორტზე ხელმსაწვდომობა 2013-2015 31%-დან 61%-მდე გაიზარდა). მაღალმთიან და სასოფლო დასახლებებში დაბალია ელექტრონული სერვისებით მომსახურების დონეც (2013-2015, შესაბამისად 21% და 26%), რითაც ისინი მნიშვნელოვნად ჩამორჩებიან ურბანულ დასახლებებს (42% და 40%).

7. მიუხედავად იმისა, რომ რესპონდენტები აჩვენებენ ადგილობრივი თვითმმართველობების საქმიანობისადმი კმაყოფილებისა (2013 - 71%, 2015 - 66%) და ნდობის (2013 - 71%, 2015 - 67%) ხარისხს, თვითმმართველობებისადმი მოქალაქეთა მიმართვის ოდენობა, მიუხედავად მთელი რიგი დაფიქსირებული პრობლემებისა, ბოლო წლების მანძილზე არ შეცვლილა და კვლავ მეტად დაბალი (დაახ. 18-20%) რჩება. აღსანიშნავია, რომ ბენეფიციართა კმაყოფილების ხარისხი უფრო დაბალია ქალაქებში (63% და 59%), ვიდრე სოფლებში (78% და 72%). ამავე დროს, რესპონდენტები, გამოყოფენ რა მათთვის თვითმმართველობებთან ურთიერთობისას პრიორიტეტულ საკითხებს (ბიუჯეტების არსებულ საჭიროებებთან შესაბამისობა - 48% და 40%; მოქალაქეთა ინფორმირება - 39% და 31%), აღნიშნავენ, რომ სამოქალაქო აქტივობისა და საზოგადოების მხრიდან საკითხების ინიცირების მაგალითები თითქმის არ გვხვდება. გამონაკლისს წარმოადგენს თბილისი, სადაც აღნიშნება თვითმმართველობის მოსახლეობასთან ეფექტური კომუნიკაციის მაჩვენებლის ზრდა (2013 - 30%, 2015 - 48%).

8. და ბოლოს, აღსანიშნავია ადმინისტრაციული მოწყობის მიმართ მოქალაქეთა დამოკიდებულების ცვლა. 2013 წელთან შედარებით, 2015 წელს გაიზარდა შემოთავაზებული ახალი მოწყობის მოწინააღმდეგეთა რიცხვი (თბილისი - 29%-დან 42%-მდე, სხვა ქალაქები - 48%-დან 52%-მდე, სოფლები - 39%-დან 45%-მდე) და შემცირდა მომხრეთა ოდენობა (თბილისი - 39%-დან 34%-მდე, სხვა ქალაქები - 23%-დან 17%-მდე, სოფლები - 31%-დან 20%-მდე). ამ გარემოების ახსნა შეიძლება რამდენიმე მიზეზით:

- 2013 წელს აღნიშნული საკითხი შედარებით აქტიურად განიხილებოდა საზოგადოებაში. ეს პროცესი შენელდა 2014 წლის შემდეგ და პრიორიტეტებს შორის აღარ ჩანს. შესაბამისად, რესპონდენტები არსებული სისტემის გაუმჯობესების გზებზე უფრო ამახვილებენ ყურადღებას, ვიდრე სისტემის შეცვლის საჭიროებაზე (განსაკუთრებით დედაქალაქში);
- 2014 წელს 7 ახალი თვითმმართველი ქალაქის შექმნის შემდეგ აღნიშნულ მუნიციპალიტეტებში არ მომხდარა ახალ, ჰომოგენურ რულარულ ერთეულებად დაყოფა. ამან შესაძლოა მოსახლეობაში (უპირველეს ყოვლისა, სოფლებში) გააჩინა განწყობა, რომ მოხდა სეგრეგირება "სოფლებებად" და "ქალაქლებად", და ეს იმ პირობებში, როცა აღნიშნულ მუნიციპალიტეტებში ამ მიმართულებით სხვა არაფერი შეცვლილა (ამის დასტური შეიძლება იყოს პოტენციური ეფექტურობის ნეგატიური შეფასების მაჩვენებლის მნიშვნელოვანი ზრდა რულარულ დასახლებებში - 25%-დან 39%-მდე).

სამწუხაროდ კვლევის ფორმატი არ იძლევა აღნიშნული მოსაზრებების დადასტურების ან უარყოფის შესაძლებლობას. ამ მიზნით კარგი იქნებოდა უფრო ჩაღრმავებული კვლევის განხორციელება იმ მუნიციპალიტეტებში, სადაც გაყოფა განხორციელდა. ამასთან ასეთი

სამუშაოს ჩატარება უპრიანი იქნება მას შემდეგ, რაც ახალი სტრუქტურები ამოქმედდებიან და აჩვენებენ თავიანთ ეფექტურობას ან არაეფექტურობას (20016 წელი და შემდეგ).

ერთერთი უმთავრესი დასკვნა, რაც შეიძლება კვლევის შედეგებიდან გამოვიტანოთ, არის ის, რომ საზოგადოება არ არის ბოლომდე ინფორმირებული ცალკეულ საკითხებში და შესაბამისად რესპონდენტებს, მიუხედავად მათი შეხედულებებისა, უჭირთ ამა თუ იმ მიდგომის საფუძვლიანი არგუმენტირება. აქედან გამომდინარე, ქვეყანაში მიმდინარე დეცენტრალიზაციის რეფორმის განმახორციელებლმა უნდა გააძლიერონ საზოგადოების ინფორმირება რეფორმის ძირითადი მიმართულებებისა და მოტივების შესახებ.